

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської обласної державної адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка
Кафедра історії та методики навчання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із навчальної роботи

М. Б. Боднар

28 серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ПОШУКОВОЇ РОБОТИ ШКОЛЯРІВ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (Історія)

освітньо-професійна програма Середня освіта (Історія)

Кременець

2020

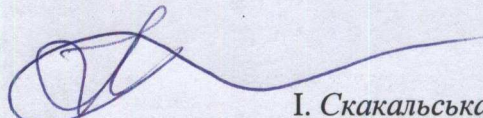
Робоча програма з курсу *Методика організації науково-пошукової роботи школярів* для спеціальності *014 Середня освіта (Історія)* за рівнем вищої освіти перший (бакалаврський)

Укладач *Грицюк Лідія Костянтинівна*, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії та методики навчання

Робоча програма затверджена на засіданні *кафедри історії та методики навчання*

Протокол № 1 від 28 серпня 2020 року

Завідувачка кафедри

І. Скакальська

(підпис)

1. Вступ

Курс “Методика організації науково-пошукової роботи школярів” спрямований на засвоєння студентами методики організації науково-пошукової роботи школярів, розуміння сутності та завдань реформування вітчизняної системи освіти, необхідності суттєвого оновлення змісту і методик навчання в загальноосвітньому закладі, осучаснення форм і методів, що використовуються на уроці й позаурочній діяльності. Результатом навчання є формування інтегральних, загальних і спеціальних (фахових, предметних) компетентностей. У студентів в процесі вивчення курсу повинні сформуватися певні компетентності.

Інтегральна компетентність:

- Здатність розв’язувати в професійній педагогічній діяльності в галузі середньої освіти або в процесі навчання складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теорій та методів педагогічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 2 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3 Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 8 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 9 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 10 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 11 Здатність реалізовувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенство права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 12 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та введення здорового способу життя.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК 3 Здатність усвідомлювати високе соціальне значення педагогічної професії та дотримуватися принципів професійної етики вчителя історії.

ФК 7 Оперування у професійній діяльності базовими знаннями про особливості розвитку людства у різні періоди історії світу.

ФК 8 Здатність до критичного аналізу власної педагогічної діяльності, обмін досвідом професійної діяльності, уміння діагностувати й коригувати власну професійну діяльність, оцінювати педагогічний досвід у галузі викладання історії в ЗЗСО.

ФК 10 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

ФК 12 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

ФК 13 Володіння методикою навчання історичних дисциплін ЗЗСО.

ФК 15 Здатність використовувати знання для самостійного оволодіння новими знаннями, критичної оцінки набутого досвіду.

Програмні результати навчання

Знання:

- ПРН 1** Розуміти контекст, причини та наслідки історичних подій і використовувати ці знання у професійній діяльності.
- ПРН 3** Знати особливості нинішньої історичної картини світу, основні проблеми, суперечності та тенденції сучасного історичного дискурсу, його зв'язки з попередньою інтелектуальною історією.
- ПРН 4** Розглядати суспільні явища у розвитку та в конкретно-історичних умовах певного часу; співставляти історичні події, явища з періодами (епохами), орієнтуватися в науковій періодизації історії.
- ПРН 6** Бачити способи розв'язання творчих, проблемних завдань та принципи поєднання науково-предметних і дидактичних знань.
- ПРН 7** Знати сучасні інтерактивні методи навчання школярів.

Уміння:

- ПРН 10** Практично застосовувати знання та набутті вміння з методики викладання історії у професійній діяльності.
- ПРН 11** Планувати, проєктувати, конструювати, організовувати й аналізувати свою педагогічну діяльність на основі засвоєних знань, умінь та навиків із професійно-орієнтованих дисциплін.
- ПРН 12** Застосовувати сучасні методики й технології для забезпечення якості освітнього процесу в ЗЗСО.
- ПРН 13** Використовувати комп'ютерні та Інтернет-ресурси і методи для переробки історичних або споріднених даних.
- ПРН 14** Діяти в межах етики професійних взаємин.
- ПРН 16** Розробляти необхідну навчальну документацію ЗЗСО та користуватися нею.
- ПРН 17** Застосовувати знання української мови за професійним спрямуванням на практиці.
- ПРН 19** Зрозуміло доносити власні висновки, знання та їх обґрунтування до осіб, які навчаються, користуючись основними поняттями та термінами професійно-орієнтованих дисциплін з обраної спеціальності.
- ПРН 20** Виявляти готовність приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування майбутніх наслідків на основі отриманих професійних знань.
- ПРН 21** Здатність до самостійного навчання упродовж життя, розвиток мотивів самоактуалізації у сфері професійної діяльності, уміння застосовувати творчі здібності, які характеризують готовність до створення принципово нових ідей.

Передумови для вивчення дисципліни: «Вступ до спеціальності (з елементами пропедевтичної практики)», «Історія освіти на Волині», «Археологія», «Історія України», «Історія середніх віків».

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, предметна спеціалізація, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: <i>01 Освіта/Педагогіка</i>	<i>нормативна</i>
Кількість модулів – 2	Спеціальність 014 Середня освіта (Історія)	Рік підготовки:
Кількість змістових модулів – 2		<i>4-й</i>
Загальна кількість годин – 120		Семестр
		<i>7-й</i>
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 3	Рівень вищої освіти перший <i>(бакалаврський)</i>	Лекції
		<i>34 год.</i>
		Практичні, семінарські
		<i>34 год.</i>
		Лабораторні
		<i>– год.</i>
		Самостійна робота
		<i>52 год.</i>
Вид контролю: <i>екзамен</i>		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить (%):
для денної форми навчання – 40 % до 60 %

3. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: сформувати у студентів знання про зміст, організацію та методи дослідницької роботи з історії в загальноосвітньому закладі. Навчити студентів застосовувати різні напрями, підходи, форми та методи проведення навчально-пошукової та науково-дослідницької роботи, як на уроках, так і в позаурочний час, проводити методичні дослідження та узагальнення щодо покращення цих видів роботи.

Відповідно «Державного стандарту базової і повної середньої освіти» освітньої галузі «Суспільствознавство» передбачено формування в учнів вже в основній школі вміння знаходити інформацію, аналізувати, інтерпретувати та оцінювати її, характеризувати явища і процеси суспільного життя, встановлювати зв'язок між подіями та явищами, формулювати, висловлювати та доводити власну думку, робити висновки. Учень має мислити історико-хронологічно, орієнтуватися в історичному часі, встановлювати причиново-наслідкові зв'язки між подіями, явищами і процесами, діяльністю людей, виявляти зміни у сучасному житті суспільства та їх причини. А також мислити критично, працювати з різними джерелами інформації та формулювати історично обґрунтовані запитання. Все це вимагає застосування у навчанні дослідницьких методів.

Завдання:

- 1) озброїти майбутніх вчителів історії методичними знаннями та вміннями, необхідними для ефективної організації наукового пошуку учнів;
- 2) навчити студентів конкретизувати дослідницькі цілі у навчальній та позанавчальній роботі, програмувати результати цієї роботи;
- 3) розвивати мислення студентів у напрямі визначення шляхів та засобів найбільш ефективного вирішення завдань науково-дослідницької роботи школярів;
- 4) навчити підбирати зміст, засоби, форми дослідницької діяльності у відповідності з інтересами, пізнавальними та інтелектуальними можливостями учнів;
- 5) сформувати вміння вибудовувати дітоцентрований, компетентнісний та діяльнісний підходи до дослідницької роботи школярів згідно завдань реформування української школи.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Методичні основи проведення навчально-дослідницької роботи школярів з історії

Тема 1. Навчально-дослідницька робота школярів у процесі навчання історії

Дослідницька та пошукова робота школярів у навчанні історії. Основні завдання дослідницької роботи у здобутті історичної освіти. Формування широких пізнавальних мотивів, що виходять за межі навчального історичного матеріалу. Стимулювання переходу учня від цікавості (ситуативного інтересу) до постійної зацікавленості історією. Створення умов для вияву творчості та пізнавальної активності в процесі пошуку. Вироблення умінь знаходити необхідну і достовірну інформацію з різних джерел. Формування дослідницької позиції в сприйнятті й осмисленні фактів, явищ, подій, що відбувались у минулому, умінь їх аналізувати, інтерпретувати, встановлювати взаємозв'язки та оцінювати. Навчання умінь формулювати, висловлювати та доводити власну думку, робити висновки. Вироблення умінь практичного і творчого застосування здобутих історичних знань у життєвих ситуаціях.

Види дослідницької роботи у навчанні історії. Особливості навчально-дослідницької та науково-дослідної роботи. Основні види навчально-дослідницької роботи: позаурочна та урочна. Форми проведення позаурочної навчально-дослідницької роботи: генеалогічне дослідження, музейна справа, робота гуртків та товариств, екскурсії, експедиції, походи, пізнавальні ігри з історії, турніри, конкурси, олімпіади, сюжетно-рольові та теренові ігри історичної тематики. Форми проведення урочної навчально-дослідницької роботи: проєктивне, проблемне, лабораторно-практичне навчання. Методичні засади організації навчально-дослідницької роботи. Основні напрями науково-дослідницької роботи: наукові конкурси, міжнародні проєкти, МАН. Роль учителя історії в організації навчально-дослідницької роботи в умовах загальноосвітнього закладу.

Тема 2. Організація генеалогічного дослідження школярами

Предмет і завдання генеалогії. Історія розвитку генеалогії. Актуальність проведення досліджень сімейних історій школярами сучасної української школи. Завдання та позитивне значення генеалогічних досліджень. Обставини, що ускладнюють пошук родовідних матеріалів учнями. Джерела генеалогічного дослідження. Методика проведення генеалогічних досліджень. Вивчення можливих варіантів походження власного прізвища, ареалу його розповсюдження. Здійснення збору первинної інформації про сім'ю, рідізповідомлень родичів та з домашніх архівів. Створення генеалогічного досьє та генеалогічних карток (розписів) на кожного відомого представника роду. Пошукова робота в архівах. Створення генеалогічних таблиць та генеалогічних схем (дерев). Оформлення генеалогічних досліджень. Написання історії сім'ї (роду). Облікова картка генеалогічного дослідження.

Тема 3. Основи організації музейної справи в загальноосвітніх закладах

Музеї, їх класифікація та основні завдання. Шкільний музей, його різновиди. Роль шкільного музею в освітньому процесі загальноосвітнього закладу. Етапи організації музейної справи в умовах загальноосвітнього закладу. Підготовчий етап. Вибір профілю музею. Вивчення історичних, архівних та літературних джерел. Розробка концепції музею. Проведення пошуково-дослідницької та збиральницької роботи школярами. Створення фондів музею, інвентаризація та шифрування музейних предметів. Наукове проєктування музейної експозиції. Формування розділів і тематико-експозиційного плану музею. Етап легалізації музею. Наказ про створення музею. Прийняття Статуту музею. Процедура реєстрації музею. Його статус. Робота шкільного музею. Основні напрями роботи: організаційний, пошуково-дослідницький, фондівий, експозиційний, просвітницький. Створення ради музею. Планування роботи музею. Підготовка екскурсіводів. Проблеми проведення екскурсій. Музейна комунікація. Музейна педагогіка. Її сутність та основні спрямування у пошуку інноваційних форм використання освітнього музейного простору.

Тема 4. Налагодження роботи гуртків та товариств історичного спрямування в загальноосвітньому закладі

Виховна робота у позанавчальний час, її різновиди. Особливості позашкільної роботи. Специфіка позакласної роботи. Загальні принципи у позашкільній та позакласній роботі. Важливість принципу добровільності. Гуртки в загальноосвітньому закладі. Їх різновиди та особливості діяльності. Роль керівника гуртка в організації його діяльності. Основні завдання, котрі виконує керівник. Вимоги до особистості керівника гуртка. Планування роботи шкільного гуртка історико-краєзнавчого спрямування. Начальна програма. Її

структура та змістове наповнення. Календарно-тематичне планування. Проведення занять гуртка. План-конспект заняття гуртка. Методичне забезпечення позакласної гурткової роботи.

Тема 5. Методичні основи організації навчальних екскурсій з історії

Сутнісні ознаки екскурсії. Екскурсійний метод пізнання. Цілі, завдання, форми проведення екскурсій. Класифікація екскурсій: за змістом, за складом та кількістю учасників, за місцем проведення екскурсії, за способом пересування, за формою проведення екскурсії. Екскурсія в освітньому процесі. Її завдання та місце у вивченні історії. Особливості навчальної історичної екскурсії. Об'єкти екскурсій. Суб'єкти проведення екскурсій. Етапи підготовки та проведення екскурсії учителем. Підготовчий етап проведення навчальної екскурсії. Основні напрями конструктивної діяльності учителя у підготовці екскурсії: тематичний, цільовий, інформаційний, методичний. Робота над інформаційним забезпеченням екскурсії. Вибір екскурсійних об'єктів. Зміст оцінної картки об'єкта. Прокладання маршруту екскурсії. Підготовка «портфелю екскурсовода». Технологічна карта екскурсії. Її обов'язкові складові. Проведення навчальної тематичної екскурсії. Інструктаж учителя. Показ історичного об'єкта. Методичні прийоми оптимізації показу. Розповідь під час екскурсії. Методичні прийоми оптимізації розповіді. Післяекскурсійна робота, її завдання та напрями. Можливі варіанти пошукової роботи учнів у ході підготовки і проведення навчальної історичної екскурсії.

Тема 6. Методика проведення історико-краєзнавчих експедицій

Сутнісні характеристики експедиції. Історико-краєзнавча експедиція. Історія запровадження шкільних експедицій у практику загальноосвітніх закладів. Український державний центр національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді (УДЦНПВКТУМ). Всеукраїнський конкурс на кращу туристсько-краєзнавчу експедицію учнівської молоді з активним способом пересування «Мій рідний край». Всеукраїнська краєзнавча експедиція учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна». Діяльність учителя історії щодо організації участі школярів у всеукраїнських історико-краєзнавчих експедиціях. Підготовчий етап експедиції. Напрями підготовки: науково-теоретичний; матеріально-технічний; організаційний. Лінійний, кільцевий, радіальний маршрути. Ступені та категорії складності туристичного походу. Польова робота під час експедиції. Робота з інформаторами. Маршрутний лист. Камеральна обробка зібраних матеріалів експедиції. Форми звітності про проведену експедицію.

Тема 7. Методика використання проектної діяльності школярів в історико-краєзнавчому пошуку

Метод проектів, історія появи в загальноосвітній школі. Проект. Сутнісні характеристики проектної діяльності. Навчальна проектна діяльність. Позитивні сторони та недоліки проектного навчання. Життєвий цикл проекту. Структура проекту. Цільовий блок, процедурний блок, продукт проекту, презентація проекту. Різновиди проектів, їх роль в навчанні і вихованні школярів сучасної школи. Класифікація проектів за критеріями. За метою та домінуючим характером діяльності, за предметно-змістовою спрямованістю, за характером контактів, за характером партнерської взаємодії, за тривалістю роботи над проектом. Етапи організації та здійснення навчального проекту. Роль учителя у здійсненні навчальної проектної діяльності. Учитель-порадник, учитель-консультант.

Тема 8-9. Методика організації ігрової пошукової діяльності у формуванні історичних компетентностей школярів

Ігрова діяльність, її особливі характеристики. Різновиди ігор та умови використання в навчальній та позанавчальній час. Методико-організаційний супровід настільних, малюнково-графічних ігор (ребуси, шаради, кросворди, анаграми тощо), вікторин. Інтелектуальні змагально-командні ігри (брейн-ринги, «Історичні баттли», «Ерудити», «Що? Де? Коли?», «КВК», «Щасливий випадок», «Своя гра» тощо). Методика організації і проведення інтелектуальних змагально-командних ігор. Імітаційні ігри: рольові, сюжетно-рольові, проблемно-рольові, театралізовані, ретроспективні та ігри-стратегії. Методичні основи проведення імітаційних ігор. Квестові технології, їх різновиди (кімнатні, вуличні, веб-квести). Методичні умови проведення квестів. Можливості теренових ігор у розширенні історичних компетентностей школярів.

Тема 10. Організаційно-методичний супровід підготовки учнів до олімпіад та турнірів з історії

Історія становлення Всеукраїнської олімпіади. Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності (2011). Основні завдання проведення учнівських олімпіад, турнірів з навчальних предметів. Індивідуальний та командний характер учнівських олімпіад та турнірів. Організаційні основи проведення олімпіад та турнірів. Формат проведення олімпіад. Поетапне проведення олімпіад і турнірів. Методика підготовки олімпіад та турнірів з історії. Створення організаційних комітетів, предметно-методичні комісії, журі. Складання завдань олімпіад, турнірів. Відбір учасників олімпіад (крім першого туру). Правила проведення олімпіад. Змістові завдання на різних етапах олімпіади з історії. Технологія проведення турнірів з історії. Особливості турніру як командної рольової гри. Всеукраїнський рівень проведення олімпіад та турнірів з історії.

Змістовий модуль 2. Методичні умови організації науково-дослідницької роботи школярів в галузі історії

Тема 11. Основні напрями наукової роботи школярів з історії

Основні завдання науково-дослідницької роботи школярів з історії в умовах реформування загальної освіти. Дослідницька діяльність, дослідницька компетентність учнів. Дослідницьке навчальне завдання. Конкурси в освітній діяльності. Особливі характеристики конкурсів. Їх науковий характер. Різновиди конкурсів за місцем проведення: шкільні (міжшкільні), районні (міські), обласні (регіональні), всеукраїнські, міжнародні. Забезпечення умов загальноосвітнім закладом для дослідницької діяльності учнів. Учитель історії як керівник науково-дослідницької роботи школярів. Організація шкільних творчих конкурсів з історії та краєзнавства. Участь у районних та обласних науково-пошукових конкурсах. Всеукраїнський рівень конкурсів з історії та історико-краєзнавчого спрямування. Міністерство освіти і науки як організатор конкурсів державного рівня. Роль Малої академії наук, УДЦНПВКТУМ та

інших державних установ у організаційно- методичному забезпеченні підготовки та проведення конкурсів. Конкурси недержавних структур (фондів, товариств тощо).

Тема 12. Актуальність досліджень школярів в галузі історичної науки

Роль і місце конкурсної науково-дослідницької роботи в освітньому процесі та в компетентнісному розвитку школярів. Комплексний характер науково-дослідницької роботи. Цілісне розуміння наукової картини світу. Вимоги до школяра як до дослідника. Консультативно-рекомендаційний характер діяльності учителя, як керівника учнівської наукової роботи. Вимоги до написання різного виду конкурсних робіт. Алгоритм проведення наукового дослідження школярами. Основні етапи дослідження: підготовчий, виконавчий, завершальний, участь у конкурсному відборі та захисті роботи. Змістова та організаційна сторони підготовки науково-дослідних робіт. Вибір змістового напрямку дослідження. Оцінка недостатнього вивчення («білі плями»), або відсутність різностороннього пізнання окремих питань обраного змістового напрямку. Формулювання теми, яка б відображала її проблематичність та актуальність.

Тема 13. Підготовчий етап написання учнівської науково-дослідницької роботи

Знайомство із захищеними конкурсними науково-дослідними роботами з метою формування уявлення про такий вид робіт та очікувані результати дослідження. Первинне знайомство з проблемою. Складання первинного бібліографічного списку наявних літературних та Інтернет-джерел з обраної проблеми, знайомство з музейними експозиціями, архівними картотеками тощо. Проведення первинного опрацювання літератури, періодики, даних картотек і відбір з широкого масиву найбільш відповідаючих темі. Способи опрацювання відібраних джерел тарифування тексту: пошук в літературних джерелах необхідної інформації, виписування принципово важливих положень, тез, тверджень, зафіксованих у першоджерелі. Вибір необхідних історичних методів дослідження, розробка програми і методики наукового пошуку відповідно темі та проблемі роботи. На основі підготовчої роботи спільно з керівником складання орієнтовного плану майбутнього дослідження, у якому передбачається вступ, основна частина, висновки.

Тема 14. Виконавчий етап конкурсної наукової роботи школярів

Розробка наукового апарату вступу. Визначення об'єкту, предмету, мети, гіпотезу чи оцінку, завдань, наукової новизни дослідження. Науковий апарат вступу як орієнтир змісту пошукової роботи. Здійснення літературного огляду наукових праць з обраної теми. Застосування стратегії критичного мислення. Визначення маловивчених сторін проблеми. Огляд є основою теоретичній частині конкурсної роботи. Здійснення аналізу усіх методів використаних для проведення емпіричного дослідження. Збір матеріалів дослідження. Аналіз матеріалів зібраних за розробленою методикою. Представлення результатів емпіричного дослідження в дослідній частині конкурсної роботи.

Тема 15. Завершальний етап написання конкурсної науково-дослідницької роботи

Приведення основного тексту у відповідність до вимог, поставлених до такого виду робіт. Написання висновків науково-дослідної роботи відносно поставлених завдань дослідження. Підготовка додатків, визначення їх доцільності та обсягу. Узгодження посилань у тексті на додатки. Остаточне оформлення списку використаних джерел відповідно існуючим стандартам та посилань на них в основному тексті. Дотримання в тексті засад академічної доброчесності. Проведення літературно-графічного оформлення конкурсної роботи в цілому. Остаточне редагування науково-дослідної роботи. Перевірка керівником підготовленої роботи на відповідність вимогам до такого виду робіт. Подання роботи на конкурс.

Тема 16. Процедура захисту наукової конкурсної роботи

Конкурсний відбір науково-дослідницьких робіт. Допуск роботи до захисту на найвищому рівні конкурсу. Підготовка учасника конкурсу до захисту. Висвітлення у доповіді: обґрунтованості актуальності досліджуваної проблеми; сутності наукової проблеми і стан її дослідження; постановку вирішення наукової проблеми, умови та припущення, за яких виконувався науковий пошук; повноту і якість вирішення мети і завдань; рівень розробки методики дослідження; що вдалося встановити, виявити, довести автору; обґрунтування достовірності та значущості результатів дослідження для теорії та практики. Логічна, послідовна, аргументована побудова доповіді, вільне володіння матеріалом дослідження. Компетентні відповіді на запитання. Ілюстрованість репрезентованих матеріалів.

Тема 17. Апробація результатів науково-дослідницьких робіт

Різновиди популяризації отриманих результатів наукових конкурсних досліджень. Усні доповіді, повідомлення, виступи. Стендові, оглядові (постери). Електронні сайти. Друкована продукція (наукові статті, тези). Апробація на науково-практичних конференціях, нарадах, наукових форумах тощо очно і в онлайн-режимі. Супровід конференцій оформленням виставок, виданням збірників тез та статей. Методика організації та проведення науково-практичних конференцій в загальноосвітньому закладі. Роль учителя історії в популяризації наукових досліджень школярів.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	У тому числі				
лекції		практичні	лаборат.	індивід.	самоств. робота	
Модуль 1						
Змістовий модуль 1 Методичні основи проведення навчально-дослідницької роботи школярів з історії						
<i>Тема 1.</i> Навчально-дослідницька робота школярів у процесі навчання історії	6	2	2	–	–	2
<i>Тема 2.</i> Організація генеалогічного дослідження школярів	7	2	2			3
<i>Тема 3.</i> Основи організації музейної справи в загальноосвітніх закладах	7	2	2	–	–	3
<i>Тема 4.</i> Налагодження роботи гуртків та товариств історичного спрямування в загальноосвітньому закладі	7	2	2			3
<i>Тема 5.</i> Методичні основи організації навчальних екскурсій з історії	7	2	2	–	–	3
<i>Тема 6.</i> Методика проведення історико-краєзнавчих експедицій	7	2	2	–	–	3
<i>Тема 7.</i> Методика використання проектної діяльності школярів в історико-краєзнавчому пошуку	7	2	2			3
<i>Тема 8-9.</i> Методика організації ігрової пошукової діяльності у формуванні історичних компетентностей школярів	14	4	4			6
<i>Тема 10.</i> Організаційно-методичний супровід підготовки учнів до олімпіад та турнірів з історії	7	2	2			3
Разом за змістовим модулем 1		20	20	–	–	29
Змістовий модуль 2 Методичні умови організації науково-дослідницької роботи школярів в галузі історії						
<i>Тема 11.</i> Основні напрями наукової роботи школярів з історії	7	2	2			3
<i>Тема 12.</i> Актуальність досліджень школярів в галузі історичної науки	8	2	2			4

<i>Тема 13.</i> Підготовчий етап написання учнівської науково-дослідницької роботи	8	2	2			4
<i>Тема 14.</i> Виконавчий етап конкурсного наукового дослідження школярів	7	2	2			3
<i>Тема 15.</i> Завершальний етап написання конкурсної науково-дослідницької роботи	7	2	2			3
<i>Тема 16.</i> Процедура захисту наукової конкурсної роботи	7	2	2			3
<i>Тема 17.</i> Апробація результатів науково-дослідницьких робіт	7	2	2			3
Разом за змістовим модулем 2		14	14	–	–	23
Усього годин	120	34	34	–	–	52

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Навчально-дослідницька робота школярів у процесі навчання історії	2
2	Організація генеалогічного дослідження школярів	2
3	Основи організації музейної справи в загальноосвітніх закладах	2
4	Налагодження роботи гуртків та товариств історичного спрямування в загальноосвітньому закладі	2
5	Методичні основи організації навчальних екскурсій з історії	2
6	Методика проведення історико-краєзнавчих експедицій	2
7	Методика використання проектної діяльності школярів в історико-краєзнавчому пошуку	2
8	Методика організації ігрової пошукової діяльності у формуванні історичних компетентностей школярів	2
9	Методика організації ігрової пошукової діяльності у формуванні історичних компетентностей школярів	2
10	Організаційно-методичний супровід підготовки учнів до олімпіад та турнірів з історії	2
11	Основні напрями наукової роботи школярів з історії	2

12	Актуальність досліджень школярів в галузі історичної науки	2
13	Підготовчий етап написання учнівської науково-дослідницької роботи	2
14	Виконавчий етап конкурсного наукового дослідження школярів	2
15	Завершальний етап написання конкурсної науково-дослідницької роботи	2
16	Процедура захисту наукової конкурсної роботи	2
17	Апробація результатів науково-дослідницьких робіт	2

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Навчально-дослідницька робота школярів у процесі навчання історії	2
2	Організація генеалогічного дослідження школярів	2
3	Основи організації музейної справи в загальноосвітніх закладах	2
4	Налагодження роботи гуртків та товариств історичного спрямування в загальноосвітньому закладі	2
5	Методичні основи організації навчальних екскурсій з історії	2
6	Методика проведення історико-краєзнавчих експедицій	2
7	Методика використання проектної діяльності школярів в історико-краєзнавчому пошуку	2
8	Методика організації ігрової пошукової діяльності у формуванні історичних компетентностей школярів	2
9	Методика організації ігрової пошукової діяльності у формуванні історичних компетентностей школярів	2
10	Організаційно-методичний супровід підготовки учнів до олімпіад та турнірів з історії	2
11	Основні напрями наукової роботи школярів з історії	2
12	Актуальність досліджень школярів в галузі історичної науки	2
13	Підготовчий етап написання учнівської науково-дослідницької роботи	2
14	Виконавчий етап конкурсного наукового дослідження школярів	2

15	Завершальний етап написання конкурсної науково-дослідницької роботи	2
16	Процедура захисту наукової конкурсної роботи	2
17	Апробація результатів науково-дослідницьких робіт	2

Критерії оцінювання

1–34 бали незадовільно з бов'язковим повторним вивченням (F). Студент не засвоїв навчальний матеріал

35–59 бали незадовільно з можливим повторним складанням (FX). Студент може назвати одне-два методичних поняття, не визначаючи його сутність;; вибирає правильний варіант відповіді з двох запропонованих; може простими реченнями розповісти про методи навчання; впізнати за описом форми, методи навчання; має загальне уявлення про типи уроків, визначає послідовність побудови уроків різних типів.

60–63 бали задовільно (E). Студент може репродуктивно відтворити частину навчального матеріалу, з використанням понять та термінів; визначити окремі ознаки понять, назвати основні типи уроків, форми організації навчальної діяльності; за допомогою викладача співвіднести можливість застосування на практиці теоретичного матеріалу.

64–73 бали задовільно (D). Студент може самостійно відтворити основний зміст навчального матеріалу з використанням понять та термінів; у цілому володіє термінологією; може продемонструвати послідовність вивчення фактичного матеріалу, користуватися за допомогою викладача джерелами інформації; встановити послідовність структурних елементів уроків різних типів.

74–81 бали добре (C). Студент у цілому послідовно і логічно самостійно відтворює навчальний матеріал, виявляє розуміння методичної термінології, дає загальну характеристику навчальному процесу; виокремлює окремі ознаки спеціалізованих та комбінованих уроків; робить аргументовані висновки; порівнює і систематизує та аналізує історичні джерела та методичну літературу.

82–89 бали добре (B). Студент в достатній мірі володіє навчальним матеріалом та використовує набуті знання для розв'язання нової навчальної проблеми; виявляє розуміння методичної роботи вчителя історії та суспільствознавчих дисциплін в школі; робить аргументовані висновки; вміє рецензувати відповіді інших студентів; знає зміст і форми позаурочної роботи.

90–100 бали відмінно (A). Студент володіє глибокими знаннями з методики викладання суспільствознавчих дисциплін, може вільно висловлювати власні судження і переконливо їх аргументувати; може аналізувати інформацію, співвідносити класичні методи навчання та новітні технології викладання суспільствознавчих дисциплін в їх багатоаспектному вимірі; уміє виокремлювати проблему і визначити шляхи її розв'язання; самостійно добирає інформацію, аналізує та узагальнює її; має глибокі і міцні знання, здатний презентувати власну інтерпретацію (версію, розуміння, оцінку) навчального процесу на сучасному етапі.

8. ІНДИВІДУАЛЬНІ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ ТА КРИТЕРІЇ ЇХ ОЦІНЮВАННЯ

1. Підготовка методичного портфоліо на тему: «Навчальна та наукова пошукова робота учнів з історії». Змістові компоненти портфоліо:

1.1. Соціальний проект пам'яткоохоронного напрямку на тему: «Ми будемо вас пам'ятати та шанувати (облаштування козацького цвинтару м. Кременець)».

1.2. Квест-уроку 5-му класі на тему: «І слава, і воля (про українське козацтво в народній творчості)».

1.3. Набір матеріалів щодо підготовки науково-дослідної конкурсної роботи (у вигляді медіапрезентації):

- обґрунтування проблеми дослідження,
- формулювання теми,
- визначення об'єкту, предмету, мети, завдань, наукової новизни дослідження;
- план науково-дослідницької роботи;
- графік роботи над конкурсною роботою.

Критерії оцінювання

Індивідуальні навчально-дослідні завдання оцінюються за п'ятибальною системою.

Якщо студент повністю розкриває проблему, показує вміння аналізувати та систематизувати матеріал, вірно та послідовно викладає фактичний матеріал, володіє термінологією, робота отримує оцінку "5".

Якщо студент розкрив поставлене завдання не повністю, але систематизував і узагальнив матеріал, використав спеціальну термінологію, робота отримує оцінку "4".

Робота, в якій виконано тільки частина завдання, отримує оцінку "3".

Студент, який навів фактичний матеріал і вмів оперувати термінологією, але не зробив узагальнення, не вмів систематизувати дані, отримує оцінку "2".

Якщо в роботі присутні тільки деякі фактичні матеріали, студент отримує оцінку "1".

Не виконане завдання, оцінка "0" балів.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції; семінарські заняття; проектне навчання, ділові, імітаційні ігри; аналітична робота з науковими та методичними текстами; вирішення проблемних ситуацій.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточне оцінювання, модульне тестування; оцінка самостійної та індивідуальної роботи; підсумкове тестування; екзамен.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ 6-й семестр

Поточне тестування та самостійна робота																	ІНДЗ	Екзамен	Сума
Змістовий модуль № 1										Змістовий модуль № 2									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17			
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	9	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
66–74	D	задовільно	
60–65	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Опорні конспекти лекцій, розробки семінарських занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

Закон України від 05. 09. 2017 № 2145 – VIII «Про освіту». Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти
 Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392 Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>

Закон України від 16.01.2020 № 463-IX «Про повну загальну середню освіту» Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року» Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npras/249613934>

Баханов К. О. Дослідницька робота учнів на уроках історії : навч посібник / К.О. Баханов. - Х. : Основа, 2004. - 144 с.

Гончаренко С. У. Український педагогічний словник . – К.; Либідь, 1997.

Мороз П.В. Дослідницька діяльність учнів в процесі навчання історії України: методичний посібник/ Мороз П. В. – К.: Педагогічна думка, 2012. – 128 с.

Пометун О., Фрейман Г. Методика навчання історії в школі. К.: Генеза, 2009.

Яковенко Г. П. Методика навчання історії. Навчально-методичний посібник. Х.: ХНАДУ, 2017.

Допоміжна

Акінфіїв О. Реферат як приклад дослідницької роботи // Історія в школі. – 1998. – № 8. С. 16 – 21.

Артемчук Г. Методика організації науково-дослідної роботи / Г. Артемчук. – К., 2000.

Баханов К. О. Лабораторно-практичні роботи у викладанні історії України : методичний посібник для вчителів / К.О. Баханов. - К. : Генеза, 1996. - 208 с.

Білоус Л.С. Здійснення дослідницької діяльності на уроках історії для створення ситуації успіху [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <s7b6c31dfd24accf0.jimcontent.com>

Використання методу проектів як засобу активізації пізнавальної та дослідницької діяльності учнів на уроках історії [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/41269/

Журба О. В. Методичні засади організації та проведення практичних робіт на уроках історії / О. В. Журба [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://zippo.net.ua/data/files/KafMetNavPredm/NaukRobota/Zhurba_OV_Metod_zas.pdf

Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. – К. : Видавничий дім «Слово», 2009. – 240 с.

Костюк І. А. Практичні заняття з історії як засіб розвитку критичного мислення та дослідницьких навичок учнів. // Історія і суспільствознавство в школах України: теорія і методика навчання. – 2014. – № 1 – 2. – С. 6 – 8.

Курилів В. Методика викладання історії: Курс підвищення кваліфікації вчителів історії – Львів: Світ, 2003. – 247 с.

Малієнко Ю. Б. Дослідницька діяльність старшокласників на уроках історії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://library.udpu.org.ua/library_files/zbirnuk_nayk_praz/2011/2011_1_21.pdf

Малієнко Ю. Б. Дослідницька діяльність старшокласників на уроках історії [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://library.udpu.org.ua/library_files/zbirnik_nauk_praz/2011/2011_1_21.pdf

Масинець А. О. Організація науково-дослідницької діяльності учнів у процесі підготовки до конкурсу-захисту МАН / А. О. Масинець // Таврійський вісник освіти. – 2014. – № 2 (46). – С. 246 – 250.

Микитюк О. М., Васильєв С. О. Наукові дослідження школярів. Х.: Скорпіон, 2003.

Онучин А.Н. Твоє родословне древо. Практическое пособие по составлению родословной. – Пермь: Изд. Ассоциации генеалогов-любителей, 1992. – 40 с.

Освітні технології: Навчально-методичний посібник / Під. ред. *О. М. Пехоти*. – К.: А. С. К., 2003.

Сеньківська Г. Я. Розвиток історичного краєзнавства на Тернопільщині (середина 40-х рр. ХХ – початок ХХІ ст.) / Г. Я. – Хмельницький : ФОП Цюпак А. А., 2014. – 224 с.

Слабодух М. Краєзнавчий гурток. – Тернопіль – Харків: Ранок, 2012. – 114 с.

Томазов В.В. Генеалогія практична [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Т. 2: Г-Д / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. - К.: В-во "Наукова думка", 2004. - 688 с.: іл. – Режим доступу: http://www.history.org.ua/?termin=Genealogija_praktychna (останній перегляд: 25.09.2020)

Ходак І. В. Реалізація дослідницьких технологій на уроках історії / І. В.Ходак // Молодий вчений – № 1 (53) – січень, 2018 – С. 399 – 402.

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Бібліотека Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка

Бібліотека Кременецького краєзнавчого музею

Сайт Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>

Сайт Інституту історії України НАН України <http://history.org.ua/uk>

Сайт Спілки археологів України <http://www.vgosau.kiev.ua/>

Сайт Историческая библиотека <http://historylib.org/>

Електронна бібліотека «Діаспоріана» <http://diasporiana.org.ua/>

History | Твоя бібліотека <https://history-library.business.site/>

Лепбук <https://naurok.com.ua/lepbuk-vigotovlennya-lepbuka-96844.html>

Інтернет-олімпіади <https://naurok.com.ua/olimpiada>

Всеукраїнські конкурси для учнів <https://naurok.com.ua/konkurs>

Мала академія наук <http://man.gov.ua/ua>

Генератор ребусів <http://rebus1.com/ua/index>.

Генератори завдань <https://childdevelop.com.ua/worksheets/9689/>